

مرکز مجاز امام صادق (ع)

اصول الفقه (عام و خاص)

شبهه مصداقيه (مخصّص لبي) ۲

جلسه ۱۲۰

استاد نجار زاده

نظریه محقق نائینی:

مخصّص لبي اعمّ از آنکه عقلی ضروری بوده که متکلم در مقام مخاطب صحیح باشد به آن اعتماد نماید یا چنین نبوده یعنی عقلی نظری یا اجماع باشد؛ در هر صورت همچون مخصّص لفظی کاشف است از اینکه مراد واقعی در عام، مقید است؛ یعنی موضوع حکم واقعی بر اطلاقش باقی نمانده و به ظاهر عام نباید اعتماد نمود.

بنابراین جائی برای تمسک به عام در فرد مشکوک باقی نمی ماند؛ اعمّ از آنکه مخصّص لبي بوده یا لفظی باشد؛ زیرا مانع از تمسک به عام در هر دو مشترک است و آن عبارت است از مقید بودن موضوع حکم به حسب واقع و همان طوری که گفته شد، در این جهت فرقی نیست بین اینکه کاشف از تقیید، لفظی بوده یا لبي باشد.

نکته:

از آنچه گفته شد می توان یک مورد را استثناء نمود و آن جایی است که از مخصّص لبي نتوان تقیید موضوع حکم در واقع را کشف کند؛ مثلاً عقل، ملاک حکم شارع در واقع را درک نمود؛ یا فرض می کنیم که اجماع قائم شد بر این که فلان شیئی ملاک حکم شارع است (نظیر اینکه عقل درک نمود یا اجماع قائم شد که ملاک لعن بنی فلان، کفر ایشان می باشد)؛ این مقدار، موجب آن نیست که موضوع حکم، مقید گردد؛ زیرا ملاک، صلاحیت برای تقیید ندارد؛ بلکه از عموم می توان کشف کرد که ملاک، در جمیع افراد بنی فلان می باشد.

مرکز مجاز امام صادق (ع)

بنابراین وقتی در فردی شک کنیم که آیا ملاک وجود دارد یا مفقود می‌باشد؛ عموم حکم، کشف می‌کند که ملاک در او می‌باشد.

بلی، اگر بدانیم در فردی ملاک مفقود است؛ نفس همان فرد، از عموم خارج می‌باشد؛ مثل اینکه مولی

.tv خود بر اخراجش تنصیب کرده باشد؛ ولی این اخراج، به معنی تقیید موضوع نیست. ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv